

POPIS TRASY 006

Amerika - Hvězda - Kovářova rokle - Suchdolská Niagára - Hájkova rokle - Ovčín - Pánova věž - Amerika

vhodné	pouze pro pěší turisty
délka	9 - 10 km
fotografie	http://www.milan-skoda.cz/fotogalerie_2014.htm

Trasu začínáme u restaurace Amerika na konci obce Křinice, která na úpatí Broumovských stěn sousedí s Broumovem. Pokud pojedete autem, můžete jej zanechat na parkovišti u restaurace a pokud pojedete z Broumova autobusem na konečnou do Křinic, po úzké asfaltce směrem vzhůru dorazíte k restauraci zhruba za 15 minut. Kousíček nad Amerikou najdete na okraji lesa turistický rozcestník a od něj vyrazíte po červené směrem vzhůru na skalnatý necelý kilometr vzdálený hřeben Broumovských stěn. Klikaté stoupání vás provede kolem malé lesní kapličky sv. Panny Marie Sněžné a čím více budete stoupat, tím více se budete blížit pod vertikální skalní stěny. Průchod skalní stěnou na hřeben umožňuje podlouhlé přírodní schodiště se zábradlím. První odměnou za nepříjemný stoupák vám na hřebenu bude pohled na kapličku Panny Marie hvězdy jitřní (zkráceně zvanou Hvězda, 665 m n.m.), dvacet metrů vedle stojící stejnojmennou stylovou restauraci v podobě turistické chaty a krásný výhled na broumovskou kotlinu s Broumovem, přilehlými vesničkami a panoramatem Javořích a Sovích hor na druhé straně výhledu (fotografie kaple a výhledu z Hvězdy najdete u jiné trasy).

- foto 01** vstup do lesů pod Broumovskými stěnami kousek nad Amerikou
foto 02 turistická chata Hvězda s restaurací

Až se trochu vydýcháme z předešlého stoupání a pokocháme výhledy na Broumovsko, zamíříme od kapličky Hvězda směrem mírně dolů po zelené na polickou stranu k parkovišti aut, které je vzdálené zhruba 150 metrů od vrcholu. Kousek nad parkovištěm zelená odbočí mírně vlevo do lesního porostu do Kovářovy rokle. Cestička lesním porostem trvá jen dvě tři minutky a záhy nás zavede na vrcholky skal nad Kovářovu rokli, která patří svými skalami a profilem k tomu nejkrásnějšímu, co Broumovské stěny dokáží nabídnout. Od vrcholků skal pak začneme opatrně po zelené slézat skalní soutěskou dolů na dno rokle, kde se napojíme na turistickou červenou.

- foto 03** vrcholky skal Kovářovy rokle
foto 04 vrcholky skal Kovářovy rokle
foto 05 vrcholky skal Kovářovy rokle
foto 06 vrcholky skal Kovářovy rokle
foto 07 vrcholky skal Kovářovy rokle
foto 08 vrcholky skal Kovářovy rokle
foto 09 vrcholky skal Kovářovy rokle
foto 10 vrcholky skal Kovářovy rokle
foto 11 vrcholky skal Kovářovy rokle
foto 12 vrcholky skal Kovářovy rokle

Mezi Broumovem a Policí nad Metují, směrem severovýchodním, se táhne mohutné skalnaté pohoří, nazývané od starodávna Stěny. Dnes má jméno Broumovské stěny. Ukrývali se v nich obyvatelé v dobách válečných, za útulek sloužily i ubohým emigrantům a tajným vyznavačům víry českobratrské. Sídlii zde mnohdy i tlupy zákeřníků a lupičů. Zde se zdržoval podle vyprávění i proslulý Červený Beneta, který prováděl se svou tlupou neuvěřitelná dobrodružství. Jiným proslulým vůdcem loupežníků byl i Kristian Goldštejn, který jako voják sloužil pod generálem Laudonem. Od vypuknutí sedmileté války roku 1758 bylo pro Kristiana nejmilejším zaměstnáním drancovat a pálit města a vesnice. Takový zlý člověk to byl. V době bojů s Prusáky u skal - Stěn, seznámil se Goldštejn podrobně s roklemi a skálami tohoto pohoří. Pak jednou z armády uprchl s několika kumpány a stal se loupežníkem. Obyvatelstvo bylo i po skončení sedmileté války tedy sužováno nadále, protentokráte zase loupežníky. Řemesla a obchody začínaly v tomto kraji váznout. Stížnost za stížností byla na vrchnost odesílána, ale nic to neprospělo. Jeden z lupičů byl vyučený, zručný kovář, který si zřídil ve veliké jeskyni tajnou kovárnu. Dnes se po něm jmenuje celá rokle, tedy Kovářova rokle. Tam zhotovoval zbraně pro své druhy a ti se s ním zase dělili o kořist z loupeží. To mu však nestačilo a tak kradl v okolních statečích hospodářské nástroje. Ty potom překovával, aby vypadaly jako nové, a zpět je pak sedlákům prodával. Tak si nahromadil veliké jmění, které ukryl někde ve dně některé své sloje. Ať byly konány hlídky v celém okolí, zloděje nikdo nechytíl, ani sebemenší stopa nebyla nalezena. Zloději většinou byli chytří a smělí, a tak se mezi venkovským lidem vypravovalo, že jsou neviditelní. Na konci vesničky Hlavňov stála tehdy o samotě stará, dřevěná krčma. Byla při cestě, kterou se chodilo přes pohoří Stěn k Broumovu. Bývala navštěvována lidmi všeho druhu. Od vojáků přes obchodníky až po potulné šumaře, včetně chalupníků a sedláků. Jednoho podzimního večera tam konali osadníci poradu, co podniknouti proti loupežníkům. A bylo ujednáno, že ve stanovený den se sejde ozbrojený lid z celého okolí a prohlédne celé pohoří Stěn. Co se takto radili, vstoupil do místnosti cizinec, poručil si sklenku vína a ptal se, zda by mu někdo neukázal cestu přes Stěny, že dobře zaplatí. To uslyšela krčmářova děvečka Anka, ženská jako hora, velká a silná, která se nebála ani čerta. Prohlásila přede všemi hosty, že s cizincem půjde a přes Stěny jej převede. Sousedé měli obavy a strachu tolik, že by ani za pytel zlaťáků do té tmy s cizincem nešli. A tak Anka vyšla do tmy. Šla vpředu se světlem a cizinec za ní. Cesta k vrcholu Stěn, ke kapliče, je dosti špatná, ale od vrcholu spadá tak příkře mezi balvany, že neznalý člověk by lehce z cesty sešel. Anka celou cestu rozprávěla o všem možném i nemožném, a tak jim cesta pěkně ubíhala. Než se nadáli, byli dole, na rovině pod horami. Děvečka dostala od cizince slíbený stříbrňák a šla nazpět. Brzy se opět dostala ke kapliče, ale tady ji svíčka již dohořela a ocitla se sama ve tmě v lese. Dole v údolí ležel Hlavňov a několik světel probleskovalo nocí až k ní. Anka se pustila na další cestu. V místech, kde se setkávají potůčky Stěnávka a druhý od Pánovy cesty, stávala tehdy malá kamenná kaplička - Boží muka. Když k ní přišla na několik kroků, zpozorovala u ní něco temného. Připlížila se blíže a schovala se za silný strom. Po chvíli rozeznala, že tam stojí přivázaný malý koník s nějakým nákladem. Chvíli stála nehnutě a proto zaslechla nějaký hovor. Došlo jí, že to jsou určitě ti loupežníci, lupiči a vrahové, kteří vědomi si své bezpečnosti mluvili dosti nahlas. Anku napadl odvážný plán. Opatrně ale rychle přistoupila ke křížku, odvázala koníka a táhla jej po pěšině ven z lesa, přes lučinu na polní cestu, tam na něj nasedla a co nejrychleji koníka poháněla ke krčmě. Loupežníci zaslechli dusot koníka a tak několik výstřelů za Anku padlo, ale žádný ji nezasáhl. To bylo překvapení pro krčmáře i ostatní hosty, když viděli co obsahuje náklad na vozíku - samé šperky a peníze, asi někde uloupené. Potom bez dechu poslouchali Ančino vyprávění co prožila, jaké to bylo dobrodružství! Celý ten poklad krčmář uschoval a zavázal se, že vše ohlásí v Polici vrchnosti. Pak se hosté rozešli. Uplynul celý týden. Byla neděle, všichni byli v kostele, jen Anka v hospodě poklízela. V tom vešel do šenkovny nějaký cizí host a divně si Anku prohlížel. Děvečka hned vytušila, že je to jeden z loupežníků a přišel se pomstít. Anka vzala nenápadně džbánek a řekla cizici, že jde do sklepa pro víno. Jen došla za dveře sklepa, tak se tam nad schody ve tmě schovala. Za chvíli uslyšela kroky a

cizinec potichu začal sestupovat se schodů dolů. Když byl na čtvrtém schodu tak do něj Anka prudce strčila, až skutálel se po hlavě do sklepení, vyběhla ven, zamkla sklep a běžela naproti krčmáři. Jen mu to řekla, tak krčmář pospíchal s několika sousedy ke sklepu. Dodali si navzájem kuráže a sešli po schodech opatrně dolů. Tam uviděli krvácejícího muže ležet na zemi. Ten byl v bezvědomí a měl prudkým pádem obě nohy zlomeny. Jak jej přivedli k vědomí a on uslyšel, jak těžce je zraněn, že do večera nevydrží na živu, sdělil všem, že patří mezi loupežníky a vyzradil jejich sídlo ve Stěnách. Nachází se hned za Hlavňovem v hluboké a nepřístupné rokli. A spolu s kovářem jich tam je deset. Když to vypověděl, záhy zemřel. Druhého dne časně zrána se sešlo pod vedením rychtáře několik set vesničanů, ozbrojených k boji. Opatrně vnikli do hluboké rokle a pak začala honba. Dalo to mnoho námahy, neboť lupiči znali všelijaké tajné cestičky, pěšinky a východy z rokle. Ale vesničanů bylo moc a podařilo se jim pět lupičů spolu s kovářem pochyťat. Ostatním čtyřem se podařilo uprchnout. Jeskyně, kde přebývali, byla zasypaná a chodba vedoucí k ní sesuta. Právo útrpené město Police již dávno a proto všech pět loupežníků bylo přivedeno před kata, aby právem útrpným přiznání na nich vymohl. Měli toho všichni na svědomí moc. Jen kovář neúčastnil se žádných krvavých loupeží, přiznal se toliko ke krádežím železných nástrojů sedlákům. Byli však k smrti odsouzeni všichni bez rozdílu. Kovář to nečekal a prosil pány soudce o milost. Sliboval, darují-li mu život, že postaví svým nákladem novou silnici z Police do Broumova a po ní že vysází dukát vedle dukátu po celé délce cesty. Jeho nabídka byla pro vrchnost velmi lákavá a bylo o ní pečlivě uvažováno, ale tu jeden z konšelů navrhl, aby kovář, když má tolik peněz, vysázal po silnici dukát vedle dukátu, ale nastojato! Návrh byl s nadšením přijat, ale kovář jen smutně svěsil hlavu, protože tolik peněz přeci jenom neměl. Zatvřelí konšelé nepolevili, kovář jim tajemství svého pokladu ani po dalším mučení neprozradil, a tak se poklad do dnešní doby nenašel. I když, vždy na květnou neděli, hoří nad kovářovým pokladem modravé plamínky a bylo by jej tedy možno objevit. Vždyť mezi tím bohatstvím i dvě zlaté podkovy prý jsou. Anka byla bohatě odměněna, šťastně se provdala a od těch dob kdo zajde na Hvězdu, nikdy neopomene navštívit rokli, na věčné časy nazvanou Rokle Kovářova. Však co se stalo s Kristianem Goldštejnem, kterému se podařilo i se čtyřmi druhy uniknout? Ten, když se dověděl o osudu svých kamarádů, umínil si, že zanechá ohavného řemesla loupežnického. Hnulo se v něm svědomí a stal se poustevníkem. Nedaleko kapličky na Hvězdě si našel jeskyňku a upravil si v ní obydlí. Byl svědkem zrušení a poboření kapličky. S lidmi se však začal stýkat až po dlouhé době. Žil nepoznán a konal skutky milosrdenství, až si zcela získal lásky okolních usedlíků. Byl již velmi starý, když mu jakýsi zámožný občan z Police, jemuž Kristian léčbou život zachránil, nabídl za odměnu žít v jeho městském domě. Poustevník se dal nakonec umluvit. Ale v Polici nežil dlouho. Zemřel 20. února 1826 ve stáří 104 let. Byl pohřben na hřbitově v Polici a teprve po jeho smrti, když se probírala jeho pozůstalost, se přišlo při čtení dokumentů, že je to onen proslulý Kristian Goldštejn - bývalý voják a loupežník!

- foto 13** klesání do Kovářovy rokle
foto 14 klesání do Kovářovy rokle
foto 15 klesání do Kovářovy rokle

Jakmile dorazíme na dno rokle, připojíme se na červenou, která vede z levé strany od hřebenu směrem doprava dolů na Hlavňov a Polici nad Metují. Před námi je přes kilometr mírného klesání skalní soutěskou v rokli obklopené nádhernými skalními monumenty, doplněné několika průchody a sklaními výklenky, odbočkou k mariánské jeskyni s reliéfem madony ve skále od vratislavického sochaře O. Rachnera z roku 1886. Ve spodní části rokle je pak cesta lemována pod skalními balvany rodícím se potůčkem, který končí u Setonovy studánky na dolním rozcestí Kovářovy rokle. Zde z levé strany k červené navazuje turistická žlutá shodná s cyklotrasou 4003, vedoucí od výše položeného rozcestí svatého Václava směr Hlavňov. Potůček, který nás doprovázel

podél trasy z Kovářovy rokly až k Setonově studánce se zde vlévá do Hlavňovského potoka, který z levé strany podél turistické žluté míří dolů až k hlavňovskému rybníku. Na tomto dolním rozcestí pod Kovářovou roklí u Setonovy studánky můžeme posedět v lesním altánku.

- foto 16** průchod Kovářovou roklí
- foto 17** průchod Kovářovou roklí
- foto 18** průchod Kovářovou roklí
- foto 19** průchod Kovářovou roklí
- foto 20** průchod Kovářovou roklí
- foto 21** průchod Kovářovou roklí
- foto 22** průchod Kovářovou roklí
- foto 23** průchod Kovářovou roklí
- foto 24** průchod Kovářovou roklí
- foto 25** průchod Kovářovou roklí
- foto 26** průchod Kovářovou roklí

Setonova studánka na spodním konci Kovářovy rokly je zastřešená. Ve štítě stříšky studánky je vyrytý citát Ernesta Thompsona Setona: *Protože jsem poznal trýzeň žízně, vykopal jsem studnu, aby se i jiní mohli napít.* Vydatnost studánky je velice proměnlivá. V době jarního tání je její proud velmi prudký, v době dlouhotrvajícího sucha prakticky vysychá, aby po prvních větších deštích znovu ožila.

Na rozcestníku Kovářova rokly - dolní rozcestí, vedle Setonovy studánky a odpočinkového altánku, se k turistické červené (po které jsme dosud šli roklí) směrem doprava dolů přidává zleva žlutá a zároveň tu začíná modrá, které se dále budeme držet. Společně všechny tři barvy směřují mírně po cestě dolů k Hlavňovu asi ještě 200 metrů, ale zatímco žlutá s červenou směřují k hlavňovskému rybníku, modrá se odděluje směrem vlevo do lesa a následující asi 2 km nás povede po jeho okraji na polickém úpatí Broumovských stěn k další roklí, tentokrát k roklí Hájkově nad Suchým Dolem.

- foto 27** totem u jedné z lesních chatiček v lese vedle modré turistické kousek od sv.Václava

Po okraji lesa po modré takto obejdeme louky nad Suchým Dolem, až se dostaneme na samotný horní okraj obce Suchý Důl k rozcestníku, kde z modré zabočíme doleva na žlutou. Zhruba tak po 80 metrech, zatímco žlutá povede do pravotočivé zatáčky podél potůčku Ledhujka, si všimneme, že z levé strany do potůčku z rokly vinoucí se mírně od žluté vlevo, přitéká ze skal malý potůček. Tahle rokly nese jméno Hájkova a přestože do ní vede viditelně vyšlapaná cestička, nevede tam žádné značení turistické. Nutno podotknout, že cestička vede k několika lesním chatičkám. Hájkova rokly z tohoto pohledu je jednou z mnoha roklí Broumovských stěn a navíc není ani tak známá jako rokly Kovářova nebo Zaječí, je i podstatně menší, ale za vidění rozhodně stojí. Hlavní důvod proč k ní obrátím pozornost je ten, že jejím dnem protéká již zmíněný malý potůček, který na několika místech tvoří kaskády a vodopády. Když se tedy vydáme mírně vlevo od zatáčky, kde vede turistická žlutá vpravo, proti proudu přitékajícího potůčku po vyšlapané pěšině do Hájkovy rokly, zhruba po 100 metrech nás překvapí malý skalní vodopád, který tato strouha vytvořila. O kousek výše lze nalézt ještě druhý schod a oba schody tak tvoří výškový rozdíl přes 4 metry. Vzhledem k místu, kde se tato zvláštnost nachází a možná i s trochou humorné nadsázky, tento malý vodní skok je známý jako Suchdolská Niagára.

- foto 28** Suchdolská Niagára (spodní schod)

Po chvilce kochání se nad vodními shody se vrátíme zpět na žlutou a pokračujeme po ní ve stoupání opět na hřeben Broumovských stěn, tentokrát z druhé strany směrem na Broumov. Žlutá nás takto dovede k rozcestníku Nad Hájkovou roklí, kde žlutou křížuje turistická červená linoucí se podélně celým hřebenem Broumovských stěn. My však ještě chvíli vydržíme na žluté a absolvujeme stále směrem vzhůru kolem skalního hříbku zhruba jednokilometrový trojúhelník na samotnou hranu Broumovských stěn, v tomto místě nazvanou Ovčín, kde se opět pokocháme krásným výhledem na Broumovskou kotlinu.

foto 29 skalní hříbek kousek před rozcestníkem Nad Hájkovou roklí

foto 30 stezka od hříbku k vyhlídce na Ovčíně

foto 31 stezka od hříbku k vyhlídce na Ovčíně

foto 32 stezka od hříbku k vyhlídce na Ovčíně

foto 33 stezka od hříbku k vyhlídce na Ovčíně

foto 34 skalní hříbek u rozcestníku pod Ovčínem

Po návratu k rozcestníku pod Ovčínem opustíme žlutou a dáme se po červené zpátky směrem na Hvězdu. Po necelých 3 km hřebenové túry po červené dorazíme k rozcestníku Nad Roklí. Proti rozcestníku se tyčí trojklanný skalní masiv Pánova věž. Asi o 200 metrů dále červená zabočuje z lesní cesty doleva na hřeben skal ke Hvězdě, my však pokračujeme po široké lesní cestě, která je zároveň cyklotrasou 4003, směrem dolů k Americe.

foto 35 na cestě od Ovčina směr Hvězda

foto 36 Pánova věž, skalní masiv na hřebenu před odbočkou k Americe